

Вдовенко Н. М.

*доктор економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

У статті досліджено теоретичні та науково-методичні засади забезпечення аграрного сектору економіки. Для вирішення проблеми методологічного забезпечення перспективних складових аграрного сектору запропоновано розроблену методику визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми. Дана розробка сприятиме удосконаленню нормативно-правової бази щодо встановлення єдиного організаційно-економічного механізму справляння плати за користування на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України.

Ключові слова: аграрний сектор, методологія, методика, оренда, плата, водний об'єкт, виключна (морська) економічна зона.

Постановка проблеми. Методологічне забезпечення аграрного сектору економіки, значною мірою є похідною від рівня розвитку виробничої та управлінської підсистем галузей з урахуванням тенденцій, зумовлених процесом входження України до глобального ринку. Про роль методології у розвитку галузей економіки згадували практично усі видатні мислителі. Так, І. Кант розглядав аналіз складних об'єктів і синтез диверсифікованих й відповідно трансформованих частин цілісності як форми створеного їх застосуванням методу: наукове вчення має бути методичним (спостерігати – методично здійснювати дослід) [1]. Тому в даний час необхідно спрямувати зусилля на стабілізацію та розвиток однієї із галузей агропромислового виробництва – аквакультури. Це дасть можливість забезпечити раціональне використання природних ресурсів, зокрема і рибних. У контексті вирішення

актуальних задач переходу до збалансованого розвитку в статті мова піде про рівень методологічного забезпечення саме основних складових аграрного сектору України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади методологічного забезпечення аграрного сектора економіки з урахуванням його технологічної складової досліджувалися такими науковцями як С. М. Кваша, М. В. Гринжевський, О. С. Качний, І. К. Кавер, М. С. Стасишен, В. П. Галушко та інші. Однак, незважаючи на достатньо глибокі та вагомі наукові здобутки проблема методологічного забезпечення перспективних складових аграрного сектору, зокрема аквакультури залишається невирішеною.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є розвиток теоретичних та науково-методичних засад забезпечення аграрного сектору економіки. Для її досягнення поставлено таку задачу: розробити методику визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми.

Значну увагу методологічним засадам наукового дослідження приділяв Г. Гегель, на думку якого пізнання частково аналітичне, частково синтетичне. Аналітичне – виходить з поняття або якого-небудь конкретного визначення і розвиває лише різноманіття безпосередніх чи простих визначень, що тотожно містяться у ньому. Синтетичне, навпаки, розвиває визначення цілого, які не містяться у ньому безпосередньо, не витікають тотожно один з одного і по відношенню один до одного мають форму відмінності (показує необхідність певного відношення цих визначень один до одного). Відповідно й виникає потреба у поєднанні методу із змістом, де метод є єдиною й абсолютною силою розуму, засіб, що знаходиться на суб'єктивній стороні, за допомогою якого вона співвідноситься з об'єктом. Суб'єктом є один крайній член, а об'єктом – другий, і перший зв'язується через свій метод з іншим). І у цьому процесі метод й розширюється у систему [4].

Вказуючи на сутність методології як вчення про структуру, логічну організацію, методи та засоби діяльності на відміну від теорії, спрямованої на отримання знання про саму діяльність, оскільки методологія спрямована на процес отримання знання, Е. Г. Юдін підкреслює, що у науці управління відсутня система методологічних засобів і послідовність їх застосування [7]. На думку В. Л. Алтухова, в теорії управління спостерігається збільшення дистанції між філософською методологією і спеціальними методами оцінки управлінських систем, і це при тому, що саме філософія виконує функцію методологічного регулятора, який встановлює понятійну структуру теорії [8]. За визначенням Б. І. Пружиніна, формування методологічних основ дослідження пов'язано не з прийняттям окремих постулатів у якості таких, а з такою інтерпретацією наукових текстів, у якій удосконалюються уявлення про їх формальну структуру і осмисленість у контексті проблеми розуміння: методологія пов'язана з процесом продукування знання, але пов'язана через знаходження ідеальної форми теорії по відношенню до емпірії та пошук критеріїв ідентифікації знання, а загальна її мета – опрацювання ефективних орієнтирів пізнавальної діяльності, забезпечення спадковості у розвитку фундаментального знання, історична єдність суми знань [9].

Вказане вище спонукає до розроблення методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми. Дана методика, визначає механізм розрахунку розміру орендної плати за використання частини рибогосподарських водойм, рибогосподарських технологічних водойм наданих у тимчасове користування на умовах оренди для ведення аквакультури.

Оренда частини рибогосподарських водних об'єктів та рибогосподарської технологічної водойми здійснюватиметься відповідно Закону України “Про аквакультуру” від 18.09.2012 № 5293-VI (чинний з 01.01.2013 р.) [10], земельного, водного законодавства та інших чинних нормативно-правових актів. Підставою для справляння платежів за оренду є

типовий договір оренди водних об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.05.2013 № 420. Розмір орендної плати, розрахований за цією Методикою, фіксується договором оренди між орендодавцем та орендарем.

Розрахунок орендної плати за використання земельних ділянок водного фонду під частиною рибогосподарського водного об'єкта та під рибогосподарською технологічною водоймою слід здійснювати відповідно до діючого законодавства щодо оренди земельних ділянок. Розрахунок розміру плати за використання на умовах оренди води (водного простору) частини рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми здійснюється з урахуванням таких методичних підходів: орендна плата за використання води (водного простору) частини рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми складається з орендної плати за використання природного ресурсу – води (водного простору), який визначається на основі рентної плати за природний ресурс з використанням нормативної грошової оцінки 1 га води (водного простору), нормативного середньорічного економічного ефекту при веденні рибного господарства, відповідних ставок та коефіцієнтів згідно діючого законодавства. Орендна плата за оренду частини рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми зараховується до відповідних бюджетів у порядку, визначеному Бюджетним кодексом України та іншим чинним законодавством.

Розрахунок орендної плати за частину рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарську технологічну водойму здійснюється у такій послідовності: визначається розмір річної орендної плати. На основі розміру річної орендної плати встановлюється розмір орендної плати за базовий місяць розрахунку орендної плати - останній місяць, за який визначено індекс інфляції, яка фіксується у договорі оренди. З урахуванням розміру орендної плати за базовий місяць оренди розраховується розмір орендної плати за перший та наступні місяці оренди. Розмір орендної плати

переглядається щороку з урахуванням інфляції. Орендна плата за використання на умовах оренди води частини рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми розраховується за формулою (1):

$$\text{Оп в.п.} = (\text{Н}_0 \times \text{К} \times 0,3 / 100) \times \text{П} \quad (1)$$

де Оп з.в.ф. – орендна плата за використання природного ресурсу води (водного простору), грн; Н_0 – нормативна грошова оцінка 1 га води водойми; К – коефіцієнт індексації грошової оцінки (розраховується відповідно до пункту 289.2 ст. 289 Податкового кодексу України виходячи з індексу споживчих цін за кожний рік); 0,3 – ставка податку 0,3 % відповідно до пункту 280.1 ст. 280 Податкового кодексу України; П – площа водойми, га;

Нормативна грошова оцінка води (водного простору) водойми розраховується за формулою (2):

$$\text{Н}_0 = \text{Е}_н \times \text{Т}_к \times \text{К}_1 \times \text{К}_2 \times \text{К}_3 \times \text{П}, \quad (2)$$

де Н_0 – нормативна грошова оцінка 1 га води (водного простору) водойми; $\text{Е}_н$, грн/га – нормативний середньорічний економічний ефект при веденні рибного господарства, грн/га водного простору визначений відповідно до законодавства (Наказ Держкомзему України, Мінагрополітики України, Мінбудархітектури України Держкомлісгоспу України, Держводгоспу України, УААН від 27.01.2006 № 19/16/22/11/17/12. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 05.04.2006 за № 389/12263); $\text{Т}_к$ – термін капіталізації нормативного середньорічного економічного ефекту, який встановлюється на рівні 33 років; К_1 – коефіцієнт, який враховує місце розташування водойми (загальнодержавного значення - території надмірного зволоження – 1,0; нестійкого зволоження – 1,2; недостатнього зволоження – 1,5; місцевого відповідно 0,7; 1,0; 1,1); П – площа водойми, га; К_2 – коефіцієнт, який враховує якісний стан та екологічне значення водойми (табл. 1).

Величини коефіцієнтів, які враховують якісний стан та екологічне значення водойми

Показники	Величина коефіцієнта	
	Якісного стану, K_j	Екологічного значення, K_e
Якісний стан водних ресурсів		
Чисті	1,5	
Умовно чисті	1,2	
Малозабруднені	0,9	
Середньозабруднені	0,7	
Сильнозабруднені	0,5	
Екологічне значення		
Унікальні		2,0
Особливо цінні		1,5
Цінні		1,2
Інші		1,0

Коефіцієнт K_2 слід розраховувати за формулою (3): $K_2 = K_j \times K_e$, де K_j – коефіцієнт, що характеризує якісний стан водойми; K_e – коефіцієнт, який враховує екологічне значення водойми; K_3 – коефіцієнт, який враховує функціональне використання водойми.

Коефіцієнт (K_3), що характеризує функціональне призначення водойми, ураховує напрями використання останнього для виробничих і невиробничих потреб. Величини коефіцієнта K_3 у залежності від кількості напрямів з використання водойми, яка оцінюється, наведені у табл. 2.

Приклад розрахунку розміру орендної плати за використання частини рибогосподарського водного об'єкта та рибогосподарської технологічної водойми наведено в табл. 3.

Таблиця 2

Величини коефіцієнтів, які характеризують функціональне використання водойми

Напрями використання водойми	Значення коефіцієнта K_3
Одноцільове	1,0
Двоцільове	1,2
Водозабезпечення населених пунктів + рибне господарство	
Гідроенергетика + рибне господарство	1,4
Водний транспорт + рибне господарство	1,1

Водопостачання промислових, енергетичних та агропромислових підприємств + рибне господарство	1,1
Рибне господарство + зрошення земель	1,05
Трьохцільове	1,6
Водозабезпечення населених пунктів + рибне господарство + рекреація	
Зрошення земель + водозабезпечення населених пунктів + рибне господарство	1,75
Рибне господарство + водопостачання промислових, енергетичних та агропромислових підприємств + водний транспорт	1,8
Водопостачання промислових, енергетичних та агропромислових підприємств + рибне господарство + водний транспорт	1,6
Рибне господарство + рекреація + зрошення земель	1,75
Водопостачання населених пунктів + зрошення земель + рибне господарство	1,65
Багатоцільове	2,0
Чотири – п'ять напрямів використання	
Шість – сім напрямів використання	2,5

Таблиця 3

Розрахунок нормативної грошової оцінки води (водного простору) водойми при одноцільному використанні для рибного господарства

Показники	Позначення	Одиниці виміру	Величина показника
Площа води (водного простору)	П	га	100
Нормативний середньорічний економічний ефект при веденні рибного господарства	Ен	грн/га	127
Термін капіталізації нормативного середньорічного економічного ефекту	Тк	років	33
Коефіцієнт, який враховує місце розташування	К ₁		1,1
Коефіцієнт, який враховує якісний стан та екологічне значення водойми	К ₂		1,5
Коефіцієнт, який враховує функціональне використання водойми	К ₃		1,0
Нормативна грошова оцінка 1 га води (водного простору) водойми	Но	грн	127x33x1,1x1,5x1,0 = 6915,15
Нормативна грошова оцінка води			

(водного простору) частини рибогосподарського водного об'єкта (або рибогосподарської технологічної водойми) площею 100 га		грн	691 515
--	--	-----	---------

Отже, орендна плата за частину рибогосподарського водного об'єкта (або рибогосподарської технологічної водойми) площею 100 га як за використання природного ресурсу – води складає: Оп в.п. = $(6915,15 \text{ грн/га} \times 1,0 \times 0,3 / 100) \times 100 \text{ га} = 20,75 \text{ грн/га} \times 100 \text{ га} = 2075 \text{ грн}$. 1,0 – коефіцієнт індексації грошової оцінки за 2012 рік (розраховується відповідно до пункту 289.2 ст. 289 Податкового кодексу України).

Аналіз еволюції нормативно-правових актів України за період 1992–2012 рр., якими були затверджені відповідні методичні документи з регулювання господарської діяльності, у тому числі й у аграрному секторі, свідчить про певні позитивні зрушення у даному питанні. При цьому варто підкреслити той факт, що стосовно рибного господарства були затверджені дві методики: 1) Методика розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушення чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища (наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України № 36 від 18.05.1995); 2) Методика розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушень правил рибальства та охорони водних живих ресурсів (наказ Мінагрополітики та Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 248/273 від 12.07.2004). Певним чином, зазначені Методики не мають своїх аналогів у аграрному секторі. Водночас вони переважно зосереджені на екологічній складовій сталого розвитку. Якщо ми звернемося до аграрних нормативно-правових актів, то вони тяжіють до економічних показників, зокрема як кількості, так і якості видів виробленої сільськогосподарської продукції. Дослідження висвітлює, що Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 № 3677–VI недостатньо приділяє уваги саме аквакультури. На ліквідацію таких прогалин

спрямований Закон України “Про аквакультуру”. У даному випадку буде доречним порівняння даного закону із Модельним законом СНД “Про аквакультуру” (від 04.12.2004 № 24–9) на предмет їх методичної адекватності. Методичний контекст закону включає наступні складові: 1) методи інтенсифікації аквакультури – технологічні процеси, спрямовані на підвищення рибопродуктивності, що включають штучну годівлю об’єктів аквакультури, спеціальну підготовку водойм із удобренням їх органічними та мінеральними речовинами з періодичним спуском води для рибогосподарських потреб та інші контрольовані технологічні процеси, які застосовуються вибірково або комплексно; 2) збирання й опрацювання звітних даних щодо виробництва продукції аквакультури, де методологічне керівництво здійснює центральний орган виконавчої влади у галузі рибного господарства; 3) раціональна годівля прісноводних та морських гідробіонтів із використанням штучних кормів поліпшених рецептур; 4) поліпшення середовища рибогосподарських водних об’єктів із метою підвищення їх біологічної продуктивності та одержання екологічно безпечної продукції аквакультури, діагностика, профілактика захворювань та лікування гідробіонтів (оздоровлення та підвищення рівня виживання об’єктів аквакультури). При цьому збитки, нанесені об’єктам аквакультури, середовищу їх існування, відшкодовуються згідно з методикою, затвердженою Мінагрополітики «Про затвердження Методики розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушень правил рибальства та охорони водних живих ресурсів» від 12.07.2004 № 248/273.

Методичний контекст Модельного закону «Про аквакультуру» включає: 1) молекулярно-генетичну ідентифікацію – використання спеціально розроблених методів молекулярної біології для визначення ідентичності та визначення приналежності особини до конкретної групи родинних об’єктів. Як бачимо, методичний контекст Модельного закону СНД «Про аквакультуру» суттєво відрізняється від такого контексту Закону України «Про аквакультуру». До певної міри, закон СНД у ряді своїх

методичних складових дещо глибший, порівняно із Законом України, проте останній має значно ширший контекст з точки зору виробничих процесів. Отже, порівняння вітчизняного проекту Закон України «Про аквакультуру» із Модельним законом СНД свідчить на користь вітчизняного проекту, який створює більш потужні методологічні передумови державного регулювання аквакультури з відповідними перспективами розвитку галузі.

З метою створення єдиного організаційно-економічного механізму справляння плати за користування на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для ведення аквакультури пропонуємо методику визначення розміру плати за використання на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України. Розмір орендної плати встановлюється договором оренди між орендодавцем та орендарем. Орендна плата сплачується до Державного бюджету України. У випадку, коли майно орендується бюджетними організаціями, орендна плата вноситься за рахунок коштів, передбачених кошторисами на їх утримання. У разі визначення орендаря на конкурсних засадах орендна плата, розрахована за цією Методикою, застосовується як стартова, а її розмір може бути збільшено за результатами такого визначення. Орендна плата розраховується на 1 гектар акваторії. Дія даної методики поширюється також на лимани, які мають з Чорним або Азовським морями постійний водообмін. Орендна плата розраховується у такій послідовності: визначається розмір річної орендної плати. На основі розміру річної орендної плати встановлюється розмір орендної плати за місяць або квартал розрахунку орендної плати. Розрахунок орендної плати за базовий місяць здійснюється орендодавцем.

Розмір річної орендної плати за користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України визначається за формулою (4):

$$O_p = (\Phi_p \times K_g \times K_{вб} \times K_{вн} \times K_i + Z_{вр}) \times S \quad (4)$$

де O_p – орендна плата за рік, грн/га гектар; Φ_p – фіксована середня плата за надану в оренду акваторію (водний простір) – середньозважена величина орендної плати за водні об'єкти по Україні 100 гривень за 1 га акваторії внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України; K_g – коефіцієнт, який враховує середню глибину ділянки акваторії (для Чорного та Азовського морів глибина від 2 до 10 м – 1,2; 11 м і більше – 1,0); $K_{вб}$ – коефіцієнт, який враховує віддаленість ділянки акваторії від берегової лінії (для Чорного та Азовського морів – до 1 км – 1,4; від 1 до 5 км – 1,2; більше 5 км – 1,0); $K_{вн}$ – коефіцієнт, який враховує віддаленість ділянки акваторії від населених пунктів; K_i – щомісячний коефіцієнт інфляції; S – площа відведеної акваторії, га; $Z_{вр}$ – збір за використання природних ресурсів, грн.

Збір за використання природних ресурсів визначається за формулою (5):

$$Z_{вр} = (\Phi_p \times K_g \times K_{вб} \times K_{вн} \times K_i) / 10 \quad (5)$$

Терміни внесення орендної плати визначаються у договорі. Платіжні документи на перерахування до бюджету або орендодавцеві орендних платежів подаються платниками установам банку до настання терміну платежу. Суми орендної плати, зайво перераховані до бюджету або орендодавцеві, зараховуються в рахунок наступних платежів або повертаються платникові в 5-денний термін від дня одержання його письмової заяви. Контроль за перерахуванням орендної плати до державного бюджету здійснюється орендодавцем (табл. 4). Значення поправочних коефіцієнтів, які враховують віддаленість ділянки акваторії від населених пунктів ($K_{вн}$) до 5 км становить – 1,2; більше 5 км – 1,0.

Таблиця 4

Розрахунок розміру орендної плати за надану в оренду ділянку акваторії

Складові формули розрахунку		Вихідні дані	
Φ_p	Фіксована орендна плата	100 гривень	100
K_g	Глибина	Від 2 до 10 м	1,2

Квб	Віддаленість від берега	До 1 км	1,4
Квн	Віддаленість від населеного пункту	Більше 5 км	1,0
Кі	Коефіцієнт інфляції	Індекс інфляції у березні 2013 року	1,01
Звр	Збір за природні ресурси	1/10 фіксованої орендної плати з урахуванням коефіцієнтів	12,3
S	Площа ділянки акваторії	10 га	10

Таким чином, розмір річної орендної плати за користування на умовах оренди акваторією внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України (Оп) складає 1819,8 грн $((100 \times 1,2 \times 1,4 \times 1,0 \times 1,01 + (100 \times 1,2 \times 1,4 \times 1,0 \times 1,01 / 10)) \times 10)$. Надання водних об'єктів у користування на умовах оренди здійснюється за наявності паспорта водного об'єкта. Порядок розроблення паспорта водного об'єкта затверджено наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 18.03.2013 № 99 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.05.2013 № 775/23307.

Висновки. Таким чином, наведені теоретичні та практичні аспекти удосконалення методологічного забезпечення складових аграрного сектору зумовлюють взаємоузгодження запропонованих в роботі методик із статтями 7 та 14 Закону України «Про аквакультуру» та розділу II «Повноваження органів виконавчої влади, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування у сфері аквакультури», що сприятиме удосконаленню нормативно-правової бази щодо встановлення єдиного організаційно-економічного механізму справляння плати за користування на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України.

Список використаної літератури

1. Алтухов В. Л. Высшие формы развития – ключ к пониманию других его форм / В. Л. Алтухов // Вопросы философии. – № 2. – 1986. – С. 3–16.
2. Гегель Г. Наука логики. В 3-х томах / Г. Гегель: пер. с нем. – М.: Мысль, 1970. – Т. 1. – 501 с.

3. Гегель Г. Наука логики. В 3-х томах / Г. Гегель: пер. с нем. – М.: Мысль, 1972. – Т. 3. – 371 с.
4. Гегель Г. Работы разных лет / Г. Гегель: пер. с нем. – М.: Мысль, 1973. – Т. 2. – 630 с.
5. Кант И. Метафизика нравов: в двух частях / И. Кант: пер. с нем. Соч. в 6 томах. – М.: Мысль, 1965. – Т. 4. – Ч. 2.
6. Кант И. О. применении телеологических принципов в философии / И. Кант: пер. с нем. Соч. в 6 томах. – М.: Мысль, 1966. – Т. 5.
7. Кант И. О. форме и принципах чувственно-воспринимаемого и умопостигаемого мира / И. Кант Соч. в 6 томах. – М.: Мысль, 1964. – Т. 2.
8. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI (чинний з 01.01.2013 р.) // Офіційний вісник України. – 2012. – № 79. – С. 26.
9. Про рыбне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 № 3677-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 59. – С. 120.
10. Пружинин Б. И. Рациональность и историческое единство научного знания (гносеологический аспект) / Б. И. Пружинин. – М.: Наука, 1986. – 150 с.
11. Юдин Э. Г. Системный поход и принцип деятельности / Э. Г. Юдин. – М.: Наука, 1978. – 391 с.

ВДОВЕНКО Н. М. МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

В статье исследованы теоретические и научно-методические основы обеспечения аграрного сектора экономики. Для решения проблемы методологического обеспечения перспективных составляющих аграрного сектора предложено разработанную Методику определения размера платы за использование на условиях аренды части рыбохозяйственного водного объекта, рыбохозяйственного технологического водоема. Данная

разработка будет способствовать совершенствованию нормативно-правовой базы по установлению единого организационно-экономического механизма взимания платы за пользование на условиях аренды акватории (водного пространства) внутренних морских вод, территориального моря, исключительной (морской) экономической зоны Украины.

Ключевые слова: аграрный сектор, методология, методика, аренда, плата, водный объект, исключительная (морская) экономической зоны.

VDOVENKO N. M. METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE AGRICULTURAL SECTOR

In article examines the theoretical and scientific and methodological basis of the agricultural sector. To address the methodological perspective of the components of the agricultural sector proposed technique of definition of fees for the use of a lease of fishery water bodies, fisheries technology water. This development will improve the regulatory and legal framework for the establishment of a single organizational-economic mechanism of charging for the use of a lease area (water area) internal sea waters, territorial sea, the exclusive (maritime) economic zone of Ukraine.

Keywords: agriculture, methodology, technique, rent, wages, water features, exclusive (sea) economic zone.